

Fördjupad översiktsplan Forserum

Konsekvensbeskrivning ▪ Antagande ▪ 2025

NÄSSJÖ KOMMUN

Fördjupad översiktsplan för Forserum är indelad i tre delar: planförslaget, planeringsunderlaget och konsekvensbeskrivningen. Denna del, konsekvensbeskrivningen, innehåller en beskrivning av konsekvenserna som planförslaget förväntas medföra utifrån sociala, ekologiska och ekonomiska hållbarhetsaspekter. Konsekvensbeskrivningen innehåller också en beskrivning av nollalternativet samt en miljökonsekvensbeskrivning. Miljökonsekvensbeskrivningen utgår från miljöbedömningen av den fördjupade översiktsplanens ställningstaganden och i vilken omfattning de medför positiva, neutrala eller negativa konsekvenser för miljön. För ställningstaganden som antas medföra betydande miljöpåverkan finns förslag på åtgärder och hur uppföljning ska ske.

Samhällsplaneringskontoret har lett arbetet med att ta fram den fördjupade översiktsplanen och flera av kommunens förvaltningar har, liksom Nässjö Affärsverk, deltagit i arbetet. Samhällsplaneringsnämndens presidium har utgjort styrgrupp för planarbetet.

Den fördjupade översiktsplanen för Forserum var ute på samråd mellan 31 oktober 2022 och 15 januari 2023 och ställdes ut på granskning under perioden 9 december 2024 till och med 28 februari 2025. De synpunkter och förslag som inkom under granskningen har sammanställts i ett särskilt utlåtande, av vilket det framgår hur synpunkterna har behandlats i arbetet med översiktsplanen. Planförslaget har bearbetats på nytt och antas nu av kommunfullmäktige.

Projektledning: Samhällsplaneringskontoret

Styrgrupp: Samhällsplaneringsnämndens presidie

Layout och bilder: Samhällsplaneringskontoret/Kommunledningskontoret

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

LÄSHÄNVISNINGAR	4
BEGREPPSORDLISTA	6
INLEDNING	8
Hållbar utveckling	8
Avgränsning	8
AGENDA 2030 OCH MILJÖMÅL	10
Agenda 2023	10
Sveriges miljömål	10
NOLLALTERNATIV	12
Fördjupad översiktsplan för Forserums samhälle 2011	12
KONSEKVENSBESKRIVNING	15
Vattenförsörjning	15
Kulturrehistoria, kulturmiljö och fornlämningar	16
Jordbruksmark	17
Hälsa och säkerhet	18
Buller, utsläpp och ljusföroreningar	19
Klimatförändringar och klimatanpassning	21
Infrastruktur	22
KONSEKVENSBEDÖMNING AV STÄLLNINGSTAGANDEN	25
Betydande miljöpåverkan	25
Uppföljning	25
Åtgärdsförslag	26
ICKE-TEKNISK SAMMANFATTNING	28
BILAGA	
Bedömningstris ställningstaganden	

LÄSHÄNVISNINGAR

Den fördjupade översiktsplanen är uppdelad i tre delar och innehåller följande:

KONSEKVENSBESKRIVNING

Detta dokument utgör konsekvensbeskrivningen. En fördjupad översiktsplan förutsätts alltid innebära en betydande miljöpåverkan och på grund av detta har en miljökonsekvensbeskrivning tagits fram. Denna redogör bland annat för den fördjupade översiktsplanens konsekvenser för miljön. I den fördjupade översiktsplanen för Forserum utgör miljökonsekvensbeskrivningen en del av konsekvensbeskrivningen. Ett avgränsningssamråd genomfördes med Länsstyrelsen i Jönköpings län den 3 december 2021.

PLANFÖRSLAG

Planförslaget innehåller kommunens långsiktiga förslag kring hur mark- och vattenområden ska användas, bevaras och utvecklas. I planförslaget presenteras också utvecklingsinriktningen för Forserum, avseende bebyggelse, natur och friluftsliv och kommunikationer. Planförslaget behandlar även kortfattat olika hänsynsaspekter som kommunen behöver beakta vid planläggning av mark- och vattenområden.

PLANERINGSUNDERLAG

Planeringsunderlaget fungerar som ett komplement till planförslaget. Planeringsunderlaget innehåller inga förslag utan är ett stöd om läsaren vill fördjupa sig i det underlag som ligger till grund för den fördjupade översiktsplanens olika delar och de utpekanden och ställningstaganden som görs. Här beskrivs bland annat olika hänsynsaspekter mer ingående.

Skogsområde norr om centrala Forserum.

BEGREPPSORDLISTA

Nedan förklaras olika begrepp och uttryck som förekommer i konsekvensbeskrivningen.

DAGVATTEN

Tillfälligt avrinnande vatten, exempelvis regnvatten och smältvatten, från tak och vägar med mera, samt framträngande grundvatten.

EKOSYSTEMTJÄNSTER

Ekosystemtjänster är alla de tjänster och produkter som ekosystemen ger till människor och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet, exempelvis biologisk mångfald.

FORNLÄMNING

Definieras i kulturmiljölagen (1988:950) som lämningar efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergivna. Fornlämningar är också naturbildningar som ålderdomliga bruk, sägner eller märkliga historiska minnen är knutna till liksom lämningar efter äldre folklig kult.

FYSISK PLANERING

Kommunens arbete med översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser. Fysisk planering handlar bland annat om hur mark och vattenområden bör användas, var bebyggelse och infrastruktur ska ligga och hur den bör vara utformad.

FÖRTÄTNING

Förtätning handlar ofta om att bygga nytt i en redan befintlig miljö på en yta som inte tidigare har exploaterats eller används för ett annat ändamål idag. Förtätning innebär dock inte enbart nybyggnation, utan kan likväl handla om till- och ombyggnationer av befintliga byggnader.

GRÖN OCH BLÅ INFRASTRUKTUR

Ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden och anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras och för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet. Blå infrastruktur handlar om vatten.

GRÖNSTRUKTUR

Ett samhälles sammanlagda nätverk av grönområden, parker, trädgårdar och naturområden.

HÅLLBAR UTVECKLING

En utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov äventyras. Hållbar utveckling utgörs av tre aspekter – social, ekonomisk och ekologisk.

HÅRDGJORD YTA

Äsfalterade, stenlagda eller grusade ytor.

KLIMATANPASSNING

Åtgärder som syftar till att skydda samhället och miljön från de konsekvenser som ett förändrat klimat medför. I översiktsplanen lyfts frågan främst utifrån konsekvenser för den bebyggda miljön.

KLIMATPÅVERKAN

Den påverkan som naturliga fenomen eller mänsklig aktivitet har på klimatet.

MARKANVÄNDNING

Kommunen får i detaljplan eller områdesbestämmelser reglera vad ett mark- eller vattenområde får användas till. Vad området får användas till kallas markanvändning och vanliga användningar är till exempel bostäder, natur och gata.

MILJÖBALKEN

Här finns bestämmelser som främjar en hållbar utveckling. Här redovisas till exempel vilka områden som är av nationell betydelse (riksintressen) och strandskyddsreglerna.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

En identifiering, beskrivning och bedömning av miljöeffekter. Kan till exempel göras vid upprättande av planer och program.

MILJÖKVALITETSNORM (MKN)

En miljökvalitetsnorm är en bestämmelse om kvaliteten i luft, vatten, mark eller miljö i övrigt. I den fördjupade översiktsplanen förekommer

begreppet främst kopplat till vatten, men även luft. MKN för vatten omfattar både ytvatten och grundvatten i syfte att säkra Sveriges vattenkvalitet.

MILJÖPÅVERKAN

Påverkan på miljön till följd mänsklig aktivitet.

MÅNGFUNKTIONELL YTA

En markyta med flera funktioner, exempelvis en grönyta som både kan fungera som park och även fylla en funktion som översvämningsyta.

NOLLALTERNATIV

En beskrivning av miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om en plan eller ett program inte genomförs. I detta fall om förslaget till ny fördjupad översiktsplan för Forserum inte genomförs.

RIKSINTRESSE

Ett riksintresse är ett geografiskt område av nationell betydelse till exempel för att det innehåller värden och kvaliteter som är nationellt viktiga.

SAMMANHÅLLEN BEBYGGELSE

Definieras i plan- och bygglagen (2010:900) som bebyggelse på tomter som gränsar till varandra eller skiljs åt endast av en väg, gata eller parkmark. Kommunen bedömer att en bebyggelsegrupp bestående av minst 10–20 hus utgör sammanhållen bebyggelse.

SKYFALL

Kraftigt regn med en intensitet motsvarande minst 1 mm nederbörd per minut.

STADSMÄSSIG

Något som ofta förekommer i en stad eller något som kännetecknar en stad.

TUNG TRAFIK/TUNGA TRANSPORTER

Fordon som överstiger 3,5 ton. I den fördjupade översiktsplanen avses främst lastbilstrafik.

TÄKTVERKSAMHET

Verksamhet där till exempel berg, naturgrus, morän, matjord och torv utvinns och bearbetas.

VA

Förkortning för vatten och avlopp. I den fördjupade översiktsplanen syftar benämningen VA ofta till kommunalt vatten och avlopp. Nässjö Affärsverk är huvudman för vatten och avlopp i Nässjö kommun.

VATTENSKYDDSSOMRÅDE

Ett mark- eller vattenområde för att skydda en yt- eller grundvattentillgång. Till vattenskyddsområdet hör vattenskyddsföreskrifter för att säkerställa vattenskyddsområdets syfte.

INLEDNING

Eftersom en fördjupad översiktsplan alltid antas medföra betydande miljöpåverkan innehåller denna konsekvensbeskrivning också en miljökonsekvensbeskrivning. En miljöbedömning av den fördjupade översiktsplanens förväntade miljöpåverkan ska därför göras och en miljökonsekvensbeskrivning ska upprättas. I miljökonsekvensbeskrivningen ska den betydande miljöpåverkan identifieras, beskrivas och bedömas.

Enligt miljöbalken 6 kap. 11 § ska en miljökonsekvensbeskrivning innehålla:

1. *En sammanfattning av planens eller programmets innehåll, dess huvudsakliga syfte och förhållande till andra relevanta planer och program,*
2. *En identifiering, beskrivning och bedömning av rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd,*
3.
 - a. *Uppgifter om miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen, programmet eller ändringen inte genomförs.*
 - b. *Uppgifter om miljöförhållandena i de områden som kan antas komma att påverkas betydligt.*
 - c. *Uppgifter om befintliga miljöproblem som är relevanta för planen eller programmet, särskilt miljöproblem som rör ett sådant område som avses i 7 kap. eller ett annat område av särskild betydelse för miljön.*
 - d. *Uppgifter om hur hänsyn tas till relevanta miljö kvalitetsmål och andra miljöhänsyn,*
4. *En identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av planen eller programmet kan antas medföra,*
5. *Uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter,*
6. *En sammanfattning av de överväganden som har gjorts, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av olika alternativ och eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes,*
7. *En redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför,*
8. *En icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i punkterna 1–7.*

Miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad ska vara rimlig med hänsyn till de bedömningsmetoder som använts, aktuellt kunskapsläge samt den fördjupade översiktsplanens detaljeringsnivå. Om vissa frågor kan utredas bättre i en detaljplan bör dessa aspekter i så fall inte beskrivas i större omfattning än nödvändigt i miljökonsekvensbeskrivningen.

HÅLLBAR UTVECKLING

Begreppet hållbar utveckling syftar huvudsakligen till tre olika aspekter – social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Miljökonsekvensbeskrivningens syfte är att beskriva konsekvenserna för miljön utifrån dessa i enlighet med juridiska krav. På vilket sätt den fördjupade översiktsplanens konsekvenser påverkar den långsiktiga hållbara utvecklingen av Forserum, sett till fysisk planering, är centralt för att på ett rättvist sätt bedöma konsekvenserna.

AVGRÄNSNING

Ett avgränsningssamråd genomfördes med Länsstyrelsen i Jönköpings län den 3 december 2021. Här identifierades aspekter och ämnen av särskild vikt att behandla i miljökonsekvensbeskrivningen:

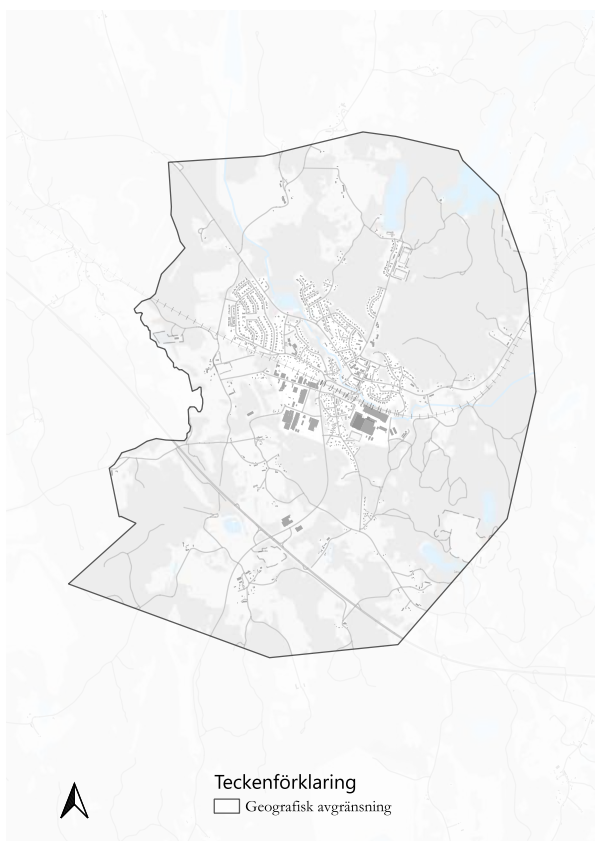
- Kulturhistoria och kulturmiljö samt fornlämningar
- Jordbruksmark
- Hälsa och säkerhet
- Buller och utsläpp samt ljusföroreningar
- Klimatförändringar och klimatanpassning

Utöver dessa behandlas även vattenförsörjning och infrastruktur eftersom kommunen anser att dessa ämnen också är av särskild vikt att behandla i konsekvensbeskrivningen.

Eftersom miljökonsekvensbeskrivningens omfattning ska vara rimlig i förhållande till den fördjupade översiktsplanens detaljeringsnivå beskrivs konsekvenserna i kommande avsnitt endast på ett övergripande plan och det finns således fler exempel som inte har nämnts i denna konsekvensbeskrivning.

Geografisk avgränsning

Den geografiska avgränsningen för miljökonsekvensbeskrivningen är samma som för den fördjupade översiktsplanen i övrigt, figur 1. Miljöaspekter vars påverkansområde helt eller delvis inryms inom avgränsningen och påverkas av planförslagets utpekanden behandlas i konsekvensbeskrivningen. Vissa aspekter kräver dock hänsyn till ett större område än planens geografiska avgränsning och avgränsningen kan därmed behöva vidgas i dessa frågor.

FIGUR 1: Den fördjupade översiktplanens geografiska avgränsning

AGENDA 2030 OCH MILJÖMÅL

AGENDA 2030

De globala miljömålen i Agenda 2030 är centrala för den fysiska planeringen. Av de totalt 17 målen bedöms följande åtta mål vara särskilt relevanta för den fördjupade översiktsplanen för Forserum:

- Mål 2: Ingen hunger
- Mål 3: God hälsa och välbefinnande
- Mål 6: Rent vatten och sanitet för alla
- Mål 10: Minskad ojämlikhet
- Mål 11: Hållbara städer och samhällen
- Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna
- Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald
- Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen

SVERIGES MILJÖMÅL

Utöver målen i Agenda 2030 finns det även nationella miljömål som den fördjupade översiktsplanen behöver förhålla sig till. Sveriges miljömål är antagna av riksdagen och har formulerats med utgångspunkt i vad landet behöver göra för att uppnå de globala målen formulerade i Agenda 2030. Följande miljömål bedöms beröra den fördjupade översiktsplanen för Forserum:

- Generationsmålet
- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt och djurliv

Agenda 2030 och Sveriges miljömål är viktiga utgångspunkter i arbetet med hållbar utveckling av såväl Forserum som hela Nässjö kommun. Den fördjupade översiktsplanens tidshorisont når långt in i framtiden och frågor som berör hållbar utveckling är extra viktiga att beakta i samband med

att strategiska avvägningar och ställningstaganden görs. Hållbarhet och hållbar utveckling är dock komplexa begrepp som kan vara svåra att konkretisera på en övergripande nivå. För att uppnå en långsiktigt hållbar utveckling krävs bred sakkunskap och insyn i enskilda frågor när beslut fattas, vilka alla inte ryms inom ramen för den fördjupade översiktsplanen för Forserum.

För att uppnå en långsiktigt hållbar utveckling behöver kommunen aktivt och kontinuerligt inkludera samtliga tre hållbarhetsaspekter i den fysiska planeringen. En nyckelfaktor för att i praktiken uppnå en hållbar utveckling är att se ett samband mellan de olika hållbarhetsaspekterna. Prioritering av social och ekologisk hållbarhet är det som faktiskt åstadkommer förändringar i den fysiska miljön, men utan ekonomi som medel och verktyg för genomförande av åtgärder är det svårt att uppnå något överhuvudtaget och i synnerhet något som är varaktigt över tid. Därtill är uppföljning och utvärdering av måluppfyllelse ett viktigt instrument och en god indikator i arbetet med hållbar utveckling.

Både Agenda 2030 och Sveriges miljömål finns mer utförligt beskrivna i dokumentet *Planeringsunderlag*.

Forserums centrum och torget "Framme".

NOLLALTERNATIV

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla uppgifter om miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om förslaget till ny fördjupad översiktsplan inte genomförs. Detta kallas nollalternativet och i detta avsnitt beskrivs konsekvenserna för miljön utifrån socialt, ekonomiskt och ekologiskt perspektiv i händelse av att nollalternativet genomförs, det vill säga tidigare fördjupad översiktsplan från år 2011.

Beskrivningen av nollalternativet handlar inte bara om att spegla hur det ser ut i dagsläget och anta att allt förblir som det är nu, utan nollalternativet behöver också ta hänsyn till såväl gällande planer och planeringsunderlag som andra faktorer som kan påverka utvecklingen för miljön. Det är utifrån nollalternativet som den fördjupade översiktsplanens planförslag och övriga alternativ ska bedömas och inte mot nuläget.

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR FORSERUMS SAMHÄLLE 2011

Nollalternativet innebär att föreliggande fördjupad översiktsplan inte genomförs och att utveckling och byggnation sker enligt föreslagen markanvändning och riktlinjer i den fördjupade översiktsplanen för Forserum från år 2011. Detta skulle sammanlagt få påtagliga konsekvenser för Forserums utveckling. I den fördjupade översiktsplanen för Forserum från år 2011 föreslås nya områden för utveckling av bostäder, verksamheter, grönstråk och övriga prioriterade områden. Planen innehåller också förslag på förbättringar av gång- och cykelvägar samt nya vägsträckningar. Nedan sammanfattas planen i korthet.

- I enlighet med befintlig bebyggelsestruktur föreslås sammanlagt sex nya bostadsområden norr om järnvägen och fem nya verksamhetsområden på den södra sidan om järnvägen.
- Fem nya vägsträckningar föreslås i syfte att avlasta de mer centralt belägna vägarna från den tunga trafik som framför allt går till och från tåktverksamheterna i anslutning till Forserum.

- Förbättringar i gång- och cykelvägnätet föreslås på platser där det behövs för att skapa ett sammanhängande gång- och cykelvägnät.
- Det finns fem utpekade gröna stråk och övriga prioriterade områden i den fördjupade översiktsplanen. De flesta är belägna norr om järnvägen och är grönområden som idag används för rekreation.

Sociala konsekvenser

Jämfört med det nya förslaget till fördjupad översiktsplan bedöms nollalternativet medföra negativa konsekvenser för den sociala hållbarheten. Flera av de föreslagna utbyggnadsområdena är redan planlagda och utbyggda och andra föreslagna områden bedöms idag inte vara lämpliga. Detta medför en brist på nya utbyggnadsområden, vilket innebär att plan- och markberedskapen enligt nollalternativet förblir låg. I sin tur betyder det att Forserums attraktionskraft som pendlingsort inte kan tas vara på. Därigenom kan befolkningstillväxten påverkas negativt, vilket bland annat kan föranleda ett minskat kundunderlag för butiker, olika typer av service och kollektivtrafiken.

Gällande fördjupad översiktsplan från år 2011, nollalternativet, innehåller inte något tydligt utpekande av mark för ny skola, vilket är angeläget för Forserums fortsatta utveckling och den sociala hållbarheten.

Nollalternativet ger också stöd för exploatering av jordbruksmark. Jordbruksmarken är inte bara av värde för livsmedelsförsörjningen utan har också ofta höga värden kopplade till kulturmiljö, som kan gå förlorade om nollalternativet genomförs.

I nollalternativet föreslås ingen exploatering som påverkar Forserums elljusspår negativt. Enligt det nya planförslaget behöver elljusspåret sträckning justeras för att möjliggöra utveckling av framför allt ny skola, men också bostäder, vilket kan medföra vissa negativa sociala konsekvenser. Nollalternativet påverkar elljusspåret mindre än det nya förslaget men bedöms få negativa sociala konsekvenser i övrigt.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna bedöms huvudsakligen bli negativa, för både Forserum som Nässjö kommun som helhet. Detta eftersom ett genomförande av nollalternativet kräver relativt stora investeringar från kommunen för att förvärva mark och bygga ut teknisk infrastruktur, till exempel vatten och avlopp. Eftersom flera utbyggnadsområden i den fördjupade översiktsplanen från år 2011 redan är utbyggda råder det redan idag brist på utbyggnadsområden i Forserum och sämre långsiktiga utvecklingsmöjligheter om nollalternativet skulle genomföras. Den ekonomiska tillväxten och befolkningstillväxten i Forserum kan påverkas negativt och på sikt riskera att stagnera när nya utbyggnadsområden inte finns. Detta får i sin tur konsekvensen att nya invånare inte kan flytta till Forserum och verksamheter får sämre förutsättningar att etableras på orten. Även befintliga verksamheter får sämre förutsättningar av till exempel minskat kundunderlag.

Ekologiska konsekvenser

Nollalternativet bedöms medföra negativa ekologiska konsekvenser. Detta beror främst på att nya utbyggnadsområden och vägar föreslås på jordbruksmark, vilket bedöms medföra en betydande miljöpåverkan i större utsträckning än i detta förslag till fördjupad översiktsplan. Den gällande fördjupade översiktsplanen baseras också på ett planeringsunderlag som är över tio år gammalt, vilket kan ha genererat felaktiga bedömningar eller bedömningar som skulle kunna ha blivit annorlunda idag med ett aktuellt planeringsunderlag. Konsekvenserna av att genomföra nollalternativet kan således bli att andelen jordbruksmark minskar, vilket kan påverka den biologiska mångfalden negativt och att höga natur- och kulturmiljövärden tas i anspråk för exploatering.

Kvarteret Pärlogglan i centrala Forserum.

KONSEKVENSBESKRIVNING

I detta kapitel beskrivs den nya fördjupade översiktsplanens konsekvenser utifrån social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. De aspekter och ämnesområden som identifierades som särskilt viktiga vid avgränsningssamrådet med Länsstyrelsen behandlas i detta kapitel.

VATTENFÖRSÖRJNING

Arbetet med frågor som rör vattenförsörjning är centralt för den fysiska planeringen, inte minst för den strategiska och långsiktiga planeringen. Mot bakgrund av detta belyses vattenförsörjningen ur ett konsekvensperspektiv i denna miljökonsekvensbeskrivning.

Sociala konsekvenser

Ett vattenskyddsområde och tillhörande vattenskyddsföreskrifter har föreslagits för Forserums vattentäkt i syfte att förstärka skyddet för vattentakten och uppnå en mer robust vattenförsörjning. Föreslaget vattenskyddsområde pekas ut som en aspekt att ta hänsyn till i den fysiska planeringen. Planförslaget förhåller sig till det föreslagna vattenskyddsområdet och bedöms inte påverka vattentakten negativt.

De sociala konsekvenserna vad gäller vattenförsörjning är svårbedömda men konsekvenserna bedöms bli positiva eftersom förutsättningarna att skapa en långsiktigt hållbar vattenförsörjning bedöms förbättras.

Ekonomiska konsekvenser

Den fördjupade översiktsplanen medför negativa ekonomiska konsekvenser i form av relativt stora investeringskostnader för att bygga ut vatten och avlopp (VA) i de föreslagna utbyggnadsområdena som inte sedan tidigare är exploaterade. För att minska de ekonomiska konsekvenserna krävs prioritering och planering för att möjliggöra för kommunen att på lång sikt förvärva och bygga ut VA. Detsamma gäller det övergripande arbetet med att säkerställa en långsiktigt hållbar vattenförsörjning.

Ekologiska konsekvenser

Vattenförsörjningen påverkar naturen och ekosystemen samt den biologiska mångfalden i stort. Vattenförekomstens status avgör dess brukbarhet som dricksvattenresurs. För vattenförekomsterna Storsjön, Hämtegölen och Skärsjön, som är avgörande för Forserums dricksvattenförsörjning, uppnås god ekologisk status men inte god kemisk ytvattenstatus. Det föreslagna vattenskyddsområdet med tillhörande vattenskyddsföreskrifter kommer bidra till ett förstärkt skydd av vattenförekomsterna och bedöms medföra positiva ekologiska konsekvenser.

Utbyggnad av nya föreslagna utbyggnadsområden innebär en risk för ytterligare påverkan på Stensjöån med hänsyn till ökad belastning på reningsverket. Föreslagen omfattning på utbyggnaden av Forserum enligt den fördjupade översiktsplanen ligger med god marginal inom reningsverkets dimensionerade kapacitet. En utbyggnad av områdena riskerar också att öka dagvattenavrinningen från områdena, vilket kan påverka vattenförekomsterna nedströms. En hållbar dagvattenhantering i de nya utbyggnadsområdena behöver utredas i detaljplaneskedet för att minska de ekologiska konsekvenserna av planens genomförande. Konsekvenserna bedöms bli neutrala i detta avseende. Sammantaget bedöms den fördjupade översiktsplanens ekologiska konsekvenser för vattenförsörjningen bli neutrala.

KULTURHISTORIA, KULTURMILJÖ OCH FORNLÄMNINGAR

Konsekvenserna för kulturmiljön bedöms här huvudsakligen i förhållande till föreslagna utbyggnadsområden men också utifrån hur hänsyn tas till befintliga kulturmiljövärden.

Sociala konsekvenser

Den fördjupade översiktsplanen bedöms medföra både positiva och negativa sociala konsekvenser avseende kulturhistoria, kulturmiljö och fornlämningar. Kulturmiljövärdena synliggörs genom att i karta och text lyfta fram kända fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar samt värdefulla områden och byggnader. Bevarandet av kulturmiljövärden är viktigt och därför uppmärksammas värdena i den fördjupade översiktsplanen. Bland annat kan kulturmiljöerna öka förståelsen för dagens samhälle, vilket är värdefullt i ett socialt perspektiv.

Eftersom Forserum är en av Jönköpings läns mest fornlämningstäta bygder och har förhållandevis många kulturhistoriskt värdefulla byggnader finns goda förutsättningar för kulturmiljövärdena att bidra till mervärden för Forserum och kommunen. Kulturmiljöer, särskilt i anslutning till den bebyggda miljön, kan bland annat bidra till ett utvecklat friluftsliv och rekreation. Exempelvis kan det ske genom att anlägga motionsslingor eller stigar vid kulturhistoriskt intressanta områden eller objekt, eller att synliggöra kulturmiljövärden vid redan befintliga slingor och stigar. I Forserum finns också en hembygdsförening som aktivt arbetar med samhällets kulturmiljöer och har en viktig roll för att belysa dessa värden ur olika perspektiv.

I den fördjupade översiktsplanen föreslås flera utbyggnadsområden där kulturmiljövärden kan beröras. Detta gör det möjligt att skapa intressanta områden där ny bebyggelse blandas med befintliga kulturmiljövärden. Det finns dock risk att vissa kulturmiljövärden inte kan bevaras i samband med exploatering och en förutsättning är därför att värdena undersöks i samband med planläggning för att minska risken att värdena påverkas i för stor utsträckning.

Ekonomiska konsekvenser

Utveckling och exploatering i eller i anslutning till kulturmiljöer kan få både positiva och negativa ekonomiska konsekvenser. Kulturmiljöer är en viktig tillgång i den bebyggda miljön och kan gynna besöksnäringen i Forserum och kommunen som helhet. Områden där kulturmiljövärden finns medför vissa utredningskostnader och blir därmed ofta dyrare att exploatera jämfört med andra områden.

Ekologiska konsekvenser

Kulturmiljöer kan vara direkt eller indirekt kopplade till grönstruktur. Fornlämningar kan vara belägna i skogsområden och inte sällan finns ett samband med jordbruksmark. Kan kulturmiljövärdena bevaras är det samtidigt troligt att ekologiska värden bevaras. I den fördjupade översiktsplanen föreslås ingen exploatering av jordbruksmark och kulturmiljövärdena kopplade till dessa marker kan således bevaras. Detta är positivt för kulturmiljövärdena och bedöms medföra positiva ekologiska konsekvenser eftersom jordbruksmarken också är viktig för bland annat biologisk mångfald.

Kulturmiljövärden bör bevaras så långt det är möjligt vid exploatering av föreslagna utbyggnadsområden, för att på så vis bevara de ekologiska värdena. Vid exploatering finns risk att kulturmiljövärdena påverkas och de ekologiska konsekvenserna avseende kulturhistoria, kulturmiljö och fornlämningar bedöms därmed också bli negativa. För att minska den negativa påverkan bör områdena planläggas på ett sådant sätt att kulturmiljövärdena, och därmed även de ekologiska värdena, bevaras i möjligaste mån.

JORDBRUKSMARK

I den fördjupade översiktsplanen för Forserum föreslås att jordbruksmark undantas från exploatering, vilket medför positiva konsekvenser utifrån samtliga hållbarhetsperspektiv. Nedan beskrivs konsekvenserna mer utförligt.

Sociala konsekvenser

Jordbruksmarken bidrar bland annat till många ekosystemtjänster, ett rikt kulturlandskap samt rekreativa och pedagogiska värden och har därmed ett stort värde ur ett socialt perspektiv. Tätortsnära landsbygd är också värdefull med hänsyn till tillgängligheten för personer som annars inte vistas i den typen av miljöer. Eftersom jordbruksmark inte tas i anspråk för exploatering medför den fördjupade översiktsplanen positiva sociala konsekvenser i detta avseende.

Ekonomiska konsekvenser

Den fördjupade översiktsplanen medför huvudsakligen positiva ekonomiska konsekvenser avseende jordbruksmark. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är jordbruksmarken särskilt värdefull för att möjliggöra lokalt producerade livsmedel, vilket minskar importbehovet och är positivt för klimatet när transporterna blir kortare. En lokal livsmedelsproduktion skapar också sysselsättning på såväl den regionala som den lokala arbetsmarknaden. Ytterligare en positiv aspekt i sammanhanget är att enskilda jordbrukare fortsatt kan bruka marken när den inte tas i anspråk för exploatering.

I stället för jordbruksmark föreslås andra områden för exploatering. Dessa föreslagna utbyggnadsområden bedöms vara mer svårexploaterade än jordbruksmark vad gäller markarbeten och utbyggnad av VA och kan därför innebära negativa ekonomiska konsekvenser i form av större investeringskostnader för kommunen.

Ekologiska konsekvenser

Jordbruksmarken är mycket viktig för ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Många olika arter är beroende av jordbruksmark för

överlevnad och fortplantning. Många pollinerande insekter gynnar också beståndet av växter och grödor och hjälper till att sprida beståndet av olika arter. Eftersom jordbruksmark inte föreslås för exploatering medför den fördjupade översiktsplanen positiva ekologiska konsekvenser för jordbruksmarken. Ekosystemtjänster bibehålls och livsmedelsproduktion möjliggörs fortsatt.

HÄLSA OCH SÄKERHET

Det finns inom avgränsningen för den fördjupade översiktsplanen många olika faktorer avseende människors hälsa och säkerhet att ta hänsyn till. Planförslaget har anpassats för att inte påverka människors hälsa och säkerhet negativt. Nedan beskrivs den fördjupade översiktsplanens konsekvenser för hälsa och säkerhet utifrån hållbarhetsaspekterna.

dagvattenhantering i de områden som ligger nära förorenad mark för att minska de ekologiska konsekvenser som en spridning av föroreningarna skulle kunna leda till.

Sociala konsekvenser

Bebyggelsestrukturen i Forserum är tydligt uppdelad med bostäder huvudsakligen norr om och verksamheter huvudsakligen söder om järnvägen. För att verka positivt för den sociala hållbarheten och uppnå goda boendemiljöer där risker från bland annat industrier undviks har nya utbyggnadsområden för bostäder föreslagits uteslutande norr om järnvägen. För samtliga områden, oavsett om markanvändningen är pågående, föreslås utvecklas eller ändras, beskrivs olika riskfaktorer (exempelvis förorenad mark, farligt gods eller buller) att ta hänsyn till i efterföljande skeden för att minska risken för olika olägenheter sett till människors hälsa och säkerhet.

Ekonomiska konsekvenser

Planförslaget baseras på många olika planeringsunderlag och kartmaterial, till exempel skyfallskartering och kartläggning av ras- eller skredkänsliga områden där särskild aktsamhet krävs. Planförslaget har anpassats utifrån dessa underlag för att undvika att ny bebyggelse tillkommer där den riskerar att skadas av till exempel översvämning eller skred vid kraftiga nederbördstillfällen. Ur ett ekonomiskt perspektiv är detta positivt både samhällsekonomiskt och för enskilda fastighetsägare.

Ekologiska konsekvenser

Planförslaget bedöms medföra positiva ekologiska konsekvenser sett till hälsa och säkerhet. Om ett område ligger nära potentiellt förorenad mark belyses denna hänsynsaspekt i planförslaget i syfte att uppmärksamma eventuella risker för efterföljande skeden i plan- och byggprocessen. I planförslaget påpekas också vikten av en lämplig

BULLER, UTSLÄPP OCH LJUSFÖRORENINGAR

Flera olika bullerkällor finns i Forserum. Främst är det trafiken på järnvägen och vägarna som orsakar buller, men det förekommer också buller från verksamhetsområden och bergtäkter. Nya områden kommer också medföra visst buller och utsläpp till följd av ökad trafik. När områden exploateras kommer buller även förekomma från själva byggarbetsplatsen samt byggtrafiken. I detta avsnitt behandlas också utsläpp och ljusföroreningar kortfattat.

Sociala konsekvenser

Planförslaget bedöms medföra positiva sociala konsekvenser eftersom nya boendemiljöer möjliggörs där olika former av buller och utsläpp från verksamheter inte bedöms leda till olägenheter. Ökad trafik till och från nya områden kan dock medföra negativa sociala konsekvenser för närliggande områden. I planförslaget har buller- och trafikfrågor uppmärksammats i beskrivningen av de områden där dessa frågor bedöms bli särskilt viktiga att utreda i samband med kommande planläggning. Detta syftar till att minska risken för negativa sociala konsekvenser.

En välgenomtänkt dagvattenhantering kan, utöver minskade utsläpp av förorenat dagvatten, skapa gröna och blå mervärden till bostadsområdena som också stärker områdenas attraktivitet och trivsamt.

Ekonomiska konsekvenser

Lokalt omhändertagande av dagvatten är samhällsekonomiskt mer lönsamt än att anlägga avancerade VA-system för att omhänderta dagvatten och förhindra utsläpp till sjöar och vattendrag. Kostnadseffektiva dagvattenlösningar blir alltmer aktuella i takt med att nederbördsmängderna förväntas öka av klimatförändringarna. Därför uppmärksammas i planförslaget de områden där dagvattenförhållandena bedöms vara komplicerade, för att inför efterföljande skeden belysa behovet av att utreda dagvattenhanteringen. På så vis kan kostnadseffektiva åtgärder vidtas som verkar positivt avseende de ekonomiska konsekvenserna.

Buller av olika slag kan påverka många människor och ge långvariga negativa hälsoeffekter, bland annat stress och oro men även hjärt- och kärlsjukdomar. Samhällsekonomiskt är det därför positivt att nya utbyggnadsområden huvudsakligen föreslås i områden som inte utsätts för buller, eller där det bedöms finnas goda förutsättningar att hantera bullersituationen i kommande planläggning och byggnation. Således minskar risken att fler människor utsätts för och påverkas av buller.

Ekologiska konsekvenser

Buller är mest förekommande i Forserum utmed vägar, järnvägen och i närheten av industrier och verksamhetsområden. Eftersom föreslagna nya utbyggnadsområden är belägna på ett avstånd från större vägar och järnvägen är det tidigare oexploaterade skogsområden som tas i anspråk för föreslagen utbyggnad. Här kan olika värden kopplade till natur och friluftsliv påverkas, varför de ekologiska konsekvenserna blir negativa.

Exploatering av naturområden förändrar markens naturliga avrinningsförmåga och leder till en ökad dagvattenvolym när nya byggnader, vägar och andra hårdgjorda ytor försvårar infiltration till grundvattnet. För att se dagvattnet som en resurs är en lämplig dagvattenhantering viktig, som också kan bidra till biologiska mervärden, särskilt om dagvatten omhändertas lokalt i området. Planförslaget upplyser om vikten av att utreda dagvattenfrågan i de områden där behovet bedöms vara störst. På så vis bidrar planförslaget till att möjliggöra en dagvattenhantering som medför positiva ekologiska konsekvenser, trots att föreslagen utbyggnad påverkar naturlig dagvattenavrinning.

En lämplig dagvattenhantering är också viktig för att förhindra ytterligare utsläpp i sjöar och vattendrag så att inte förutsättningarna att uppnå miljö kvalitetsnormerna försämrats. En god dagvattenhantering kan också främja grön och blåstrukturen i Forserum i övrigt. Det är därmed även i detta avseende positivt för de ekologiska konsekvenserna att planförslaget upplyser om var dagvatten bör särskilt utredas i samband med kommande planläggning.

Ny bebyggelse och vägbelysning i tidigare inte exploaterade områden kan orsaka ljusförorening, vilket kan påverka ljuskänsliga arter. Nya utbyggnadsområden i den fördjupade översiktsplanen föreslås därför i anslutning till eller i närheten av redan befintlig bebyggelse och infrastruktur. Planförslaget bedöms därmed inte medföra någon nämnvärd förändring jämfört med nuläget avseende ljusföroreningar. Konsekvenserna blir därför neutrala.

KLIMATFÖRÄNDRINGAR OCH KLIMAT-ANPASSNING

Klimatförändringarna och klimatrelaterade konsekvenser är några av de största frågorna som människan i modern tid ställs inför. Klimatförändringarna märks på alla nivåer: globalt, nationellt, regionalt och lokalt. Även Forserum berörs.

Sociala konsekvenser

I den fördjupade översiktsplanen finns flera förslag som bedöms medföra positiva sociala konsekvenser i ett klimatperspektiv. Ett av dessa är bevarande av jordbruksmark som inte bara är av värde för livsmedelsproduktionen utan kan ge flera andra mervärden ur ett socialt perspektiv, till exempel ekosystemtjänster eller rekreativa värden. Andra exempel är mångfunktionella ytor, till exempel grönområden, som vid kraftig nederbörd blir ett område för klimatanpassning där vatten kan fördröjas och ansamlas, men som i normala fall används för lek, motion, idrott eller som mötesplats.

Ekonomiska konsekvenser

Klimatförändringarna innebär med stor sannolikhet att olika väderfenomen kommer inträffa oftare och med högre intensitet. Det är därför viktigt med en beredskap för att hantera exempelvis översvämningar. För att förhindra stora samhällskostnader orsakade av översvämningar har en skyfallskartering tagits fram som visar var i Forserum vatten kan komma att ansamlas vid kraftig nederbörd. Föreslagen ny bebyggelse undviks i dessa låglänta riskområden och här kan i stället tillskapas ytor som kan översvämmas utan att bebyggelse eller infrastruktur tar skada.

De ekonomiska konsekvenserna bedöms huvudsakligen bli positiva, framför allt i ett längre tidsperspektiv. Olika klimatanpassningsåtgärder kan spara stora samhällsekonomiska medel eftersom bebyggelse och infrastruktur löper mindre risk att skadas, vilket annars sannolikt hade kostat kommunen, försäkringsbolag och privatpersoner stora summor.

Ekologiska konsekvenser

De ekologiska konsekvenserna av den fördjupade översiktsplanen bedöms till övervägande del bli positiva sett till klimatförändringar och klimatanpassning. Bevarande av jordbruksmark medför positiva ekologiska konsekvenser för bland annat biologisk mångfald.

Ytterligare positiva konsekvenser uppnås av de mångfunktionella ytor som föreslås för klimatanpassning. Dessa bidrar till att öka andelen grönstruktur i den bebyggda miljön, vilket främjar biologisk mångfald och har en svalkande effekt vid långvariga varma perioder och förmåga att hantera dagvatten. Dessutom skapas gröna samband och korridorer.

INFRASTRUKTUR

Forserum präglas till stor del av omgivningspåverkande trafik både på väg och järnväg. På vägnätet orsakas den tunga trafiken huvudsakligen av de flera tåktverksamheter som finns i anslutning till tätorten. Det storskaliga vägnätet sträcker sig främst i öst-västlig riktning där riksväg 31/40/47 är den väg som i första hand förbinder Forserum med Nässjö och Jönköping. Riksvägens direkta omgivningspåverkan är dock relativt begränsad, eftersom avståndet till Forserums sammanhållna bebyggelse är förhållandevis långt.

Några nya större vägar föreslås inte i den fördjupade översiktsplanen. Nya gator kommer byggas ut i de föreslagna utbyggnadsområdena och dessa kommer anslutas till befintligt vägnät, men de bedöms inte orsaka någon större omgivningspåverkan.

Järnvägstrafiken har utöver stor omgivningspåverkan en tydlig barriäreffekt som klyver Forserum i två delar. Järnvägen innebär samtidigt en möjlighet för Forserum vad gäller pendling och godstransporter, något som kommunen avser fortsatt verka för att utveckla.

Sociala konsekvenser

I grunden möjliggör transportinfrastrukturen en ökad rörlighet vilket är positivt på flera olika sätt. Bland annat skapas förutsättningar för arbetspendling och kontakt med omvärlden vilket kan motverka segregation och andra sociala strukturer som riskerar att påverka samhället negativt.

I Forserum orsakar väg- och tågtrafiken negativa sociala konsekvenser i olika avseenden, framför allt buller och andra störningar samt bristande trafiksäkerhet. Särskilt de större och mer trafikerade vägarna bidrar till såväl fysiska som sociala barriärer, vilket är negativt för både rörlighet och segregation. Även djur- och växtlivet kan fragmenteras av transportinfrastrukturen.

I tidigare fördjupad översiktsplan från år 2011

(nollalternativet) föreslås nya vägar för att leda om den tunga trafiken förbi Forserums centrala delar, men en sådan omledningsväg bedöms i denna fördjupade översiktsplan inte vara genomförbar av olika skäl. De sociala konsekvenserna bedöms därmed bli negativa eftersom grundproblemet med den tunga trafiken genom centrum inte kommer kunna åtgärdas utifrån nuvarande planförslag.

Däremot föreslår kommunen i denna fördjupade översiktsplan att åtgärder vidtas inom befintlig väganläggning i syfte att höja trafiksäkerheten, tryggheten, förbättra tillgängligheten och underlätta passage för att på så vis lindra de negativa konsekvenserna. I de områden där buller och trafikstörningar behöver beaktas vid förändring och utveckling uppmärksammas det i planförslaget. Genom att förbättra befintlig väganläggning och upplysa om var särskild hänsyn krävs gällande trafiksituationen bedöms planförslaget samtidigt medföra vissa positiva konsekvenser i detta avseende.

Järnvägen är kanske den tydligaste barriären i Forserum. Det har länge saknats en säker passage vid stationen för gående och cyklister, vilket påverkar tillgängligheten och trafiksäkerheten negativt. Kommunen strävar fortsatt mot att utveckla stationsområdet och förverkliga en passage, vilket skulle medföra positiva konsekvenser för den sociala hållbarheten.

Ekonomiska konsekvenser

Föreslagna åtgärder för transportinfrastrukturen i Forserum leder till stora ekonomiska konsekvenser i ett kortsiktigt perspektiv, framför allt är det föreslagna gång- och cykelpassage vid stationen som medför höga kostnader. Slås kostnaden ut över längre tid, och om de samhällsekonomiska vinsterna av en säkrare trafikmiljö ingår i beräkningen, så lindras de negativa konsekvenserna. Över lag bedöms dock de ekonomiska konsekvenserna avseende infrastruktur bli negativa till följd av planförslaget.

Ekologiska konsekvenser

Anläggande av nya vägar på mark som tidigare inte exploaterats, innebär ofta en negativ miljöpåverkan och negativa ekologiska konsekvenser.

Tidigare genomsläppliga markytor hårdgörs med ökad dagvattenavrinning som följd och trafikflödet ökar på platser där det tidigare inte färdats någon trafik. Buller och ljusföroreningar uppstår, vilket också riskerar att påverka exempelvis ljud- och ljuskänsliga djurarter.

Planförslaget innehåller inga förslag på några nya större omgivningspåverkande vägar och därmed bedöms de ekologiska konsekvenserna bli positiva. Om föreslagna nya utbyggnadsområden för till exempel bostäder exploateras kommer nya gator anläggas och tillsammans med övrig exploatering i områdena medför detta negativa ekologiska konsekvenser. Utbyggnadsområdena är dock belägna i närheten av redan exploaterade områden och konsekvenserna bedöms därför inte bli lika påtagliga som om nya stora vägar skulle anläggas på tidigare inte exploaterad mark, vilket föreslås i tidigare fördjupad översiktsplan från år 2011.

Samtidigt kan positiva ekologiska konsekvenser uppnås av föreslagna åtgärder kopplade till trafikinfrastrukturen. En förbättrad framkomlighet på Forserum station kan främja resor med tåg, vilket är positivt för miljö och klimat. I samband med att trafiksäkerhetshöjande åtgärder vidtas utmed genomfartsvägarna i Forserum finns möjlighet att samtidigt öka andelen grönska, vilket inte bara kan verka positivt för trafiksäkerheten och stadsmässigheten utan också för biologisk mångfald, klimatanpassning och minskade luftföroreningar.

Oavsett konsekvenser är det i samband med detaljplanläggning viktigt att utreda transportinfrastrukturens omgivningspåverkan för att i så stor utsträckning som möjligt begränsa negativ påverkan.

Stenserydsvägen och riksväg 31/40/47.

KONSEKVENSBEDÖMNING AV STÄLLNINGSTAGANDEN

En konsekvensbedömning av ställningstagandena i den fördjupade översiktsplanen har genomförts genom att bedöma samtliga ställningstaganden utifrån vilka sociala, ekonomiska och ekologiska konsekvenser som förväntas uppstå i samband med genomförandet av planen. En matris innehållande konsekvensbedömningen av samtliga ställningstaganden finns som bilaga i slutet av detta dokument.

BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

De olika ställningstaganden ger upphov till varierande grad av miljöpåverkan. Följande ställningstagande bedöms medföra betydande miljöpåverkan:

Bebyggelsen ska utvecklas genom förtätning och nybyggnation i anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur.

Hur stor miljöpåverkan ett enskilt ställningstagande bedöms orsaka beror på olika faktorer, som också är oberoende av varandra, vilket gör bedömningen komplex. Även tidsaspekten är viktig att beakta i bedömningen, eftersom ett visst ställningstagande exempelvis kan orsaka negativa miljökonsekvenser i ett kort perspektiv, medan det i ett längre perspektiv i stället kan bli en neutral eller i vissa fall till och med en positiv miljöpåverkan. Grunden för bedömningen är dock huvudsakligen huruvida ställningstagandet bidrar till en betydande miljöpåverkan eller inte, oavsett tidsperspektiv.

I miljökonsekvensbeskrivningen har den fördjupade översiktsplanens konsekvenser beskrivits utifrån de tre hållbarhetsperspektiven (socialt, ekonomiskt och ekologiskt). I bedömningen av vilka ställningstaganden som kan antas medföra betydande miljöpåverkan har det ekologiska perspektivet använts som utgångspunkt.

Ianspråktagande av tidigare oexploaterad mark för att exempelvis bygga bostäder innebär ett ingrepp i och en påverkan på miljön. Förändrad landskapsbild och ökade dagvattenflöden är exempel på aspekter som kan påverkas. Eftersom bebyggelsen kan variera i storlek och omfattning kan också miljöpåverkan ske på olika sätt och i

olika omfattning. Platsens specifika förutsättningar och omgivning påverkar också omfattningen av miljöpåverkan.

Bebyggelsen ska utvecklas genom förtätning och nybyggnation i anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur

Ovan ställningstagande innebär att mark som tidigare varit oexploaterad föreslås för exploatering. I den fördjupade översiktsplanen föreslås ny bebyggelse främst på skogsmark, vilket medför att miljöpåverkan sker på olika sätt och i olika omfattning utifrån respektive utbyggnadsområdes olika förutsättningar. Miljöpåverkan sker i flera nivåer, både direkt och indirekt. Den direkta påverkan uppstår exempelvis genom att skog avverkas, vilket påverkar djur- och växtliv på platsen och andelen hårdgjord yta ökar, vilket bland annat påverkar dagvattenflödena. Indirekt påverkan kan bland annat uppstå genom en ökad trafikmängd på befintliga gator till följd av exploateringen. En annan direkt påverkan till följd av ställningstagandets genomförande är att tätortsnära natur och rekreationsområden till viss del ianspråktagas. Utbyggnadsområdena ligger däremot i stort sett i anslutning till redan bebyggda områden och miljöpåverkan kan därmed anses begränsas något. Sammantaget är bedömningen ändå att ställningstagandet innebär en betydande miljöpåverkan eftersom föreslagen exploatering till övervägande del omfattar relativt orörda områden, trots närheten till befintlig bebyggelse.

UPPFÖLJNING

Den betydande miljöpåverkan ska följas upp enligt miljöbalken och det sker utifrån det europeiska direktivet om miljöbedömning av strategiska planer och program (SMB-direktivet). I samband med detta sker också uppföljning av planens ställningstaganden och betydande miljöpåverkan, vilket gör det möjligt att förverkliga miljökonsekvensbeskrivningens syfte samt efterlevnad av hållbarhetsmålen och uppföljning av dessa. Uppföljningen av den fördjupade översiktsplanen föreslås ske i samband med att kommunen tar fram en planeringsstrategi, vilket ska ske en gång varje mandatperiod.

Den fördjupade översiktsplanens betydande miljöpåverkan kan som tidigare nämnts huvudsakligen härledas till att tidigare oexploaterad mark föreslås få en ändrad markanvändning.

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

För att hantera den fördjupade översiktsplanens miljöpåverkan finns åtgärdsförslag som har formulerats på ett generellt plan i enlighet med beskrivningarna av den betydande miljöpåverkan.

Eftersom miljöpåverkan i huvudsak förväntas uppstå i samband med att mark som tidigare varit oexploaterad tas i anspråk för bebyggelse, behöver kommunen i den fysiska planeringen arbeta för att markens befintliga värden antingen bevaras eller ersättas genom olika kompensationsåtgärder. Detta behöver fördjupas vid planläggningen för att undersöka hur och på vilket sätt värdena kan bevaras eller ersättas. Vid detaljplaneläggning av nya föreslagna områden som finns utpekade i den fördjupade översiktsplanen behöver det också tydligt framgå hur och i vilken utsträckning påverkan på miljön kommer att ske. Kommunen ska även i andra delar av plan- och byggprocessen arbeta med och ta fram förslag på åtgärder för att begränsa bebyggelsens miljöpåverkan. Till exempel görs undersökning om betydande miljöpåverkan i samband med detaljplaneläggning i syfte att identifiera planens och bebyggelsens konsekvenser för miljön.

Forserums centrum, torget "Framme" och vattentornet.

ICKE-TEKNISK SAMMANFATTNING

I detta avsnitt sammanfattas konsekvensbeskrivningens innehåll i korthet.

Ett avgränsningssamråd genomfördes med Länsstyrelsen i Jönköpings län där det identifierades ämnesområden som konsekvensbeskrivningen särskilt ska innehålla:

- Kulturhistoria och kulturmiljö samt fornlämningar
- Jordbruksmark
- Hälsa och säkerhet
- Buller och utsläpp samt ljusföroreningar
- Klimatförändringar och klimatanpassning

Utöver dessa behandlas också vattenförsörjning och infrastruktur i konsekvensbeskrivningen.

Den fördjupade översiktsplanen har konsekvensbeskrivits utifrån nollalternativet, vilket innebär att planen inte genomförs och att föreslagen markanvändning då blir i enighet med den tidigare fördjupade översiktsplanen från år 2011. Sammantaget konstateras att nollalternativet begränsar Forserums möjligheter att växa samtidigt som förslag baseras på föråldrade planeringsunderlag. Planen från år 2011 bedöms också medföra betydande miljöpåverkan i större utsträckning än nuvarande förslag till fördjupad översiktsplan. Konsekvenserna av ett genomförande enligt nollalternativet bedöms således bli negativa.

Med utgångspunkt i de sociala, ekonomiska och ekologiska hållbarhetsperspektiven beskrivs den nya fördjupade översiktsplanens konsekvenser utifrån ämnesområdena ovan. Till denna konsekvensbeskrivning hör en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för att identifiera och beskriva planens förväntade miljöpåverkan. I MKB redogörs för vilket ställningstagande som medför betydande miljöpåverkan, medan samtliga ställningstagandens konsekvenser redovisas schematiskt i en separat bilaga. Därutöver finns i MKB förslag på uppföljning och åtgärdsförslag angående planens betydande miljöpåverkan.

Landsbygdsmiljö i Tryggarp utanför Forserum.

BEDÖMNINGSMATRIS STÄLLNINGSTAGANDEN FÖP FORSERUM	SOCIALA KONSEKVEN- SER	EKONOMISKA KONSEKVEN- SER	EKOLOGISKA KONSEKVEN- SER
	Positiv påverkan	Neutral påverkan	Negativ påverkan
Ställningstaganden som antas medföra betydande miljöpåverkan			
<i>Utvecklingsinriktning - Bebyggelse</i>			
Bebyggelsen ska utvecklas genom förtätning och nybyggnation i anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur.			
Övriga ställningstaganden			
<i>Utvecklingsinriktning - Bebyggelse</i>			
Utformning och gestaltning av tillkommande bebyggelse ska samspela med befintlig bebyggelse och omfattning samt platsens karaktär.			
Flyttkedjor ska möjliggöras genom att verka för blandade bostadstyper och upplåtelseformer.			
Skolor och förskolor ska lokaliseras centralt och tillgängligt i Forserum.			
Vid planläggning och byggnation av skolor och förskolor ska tillgång och tillgänglighet till grönområden beaktas.			
Tillkommande bebyggelse i centrala Forserum ska stärka och vara förenlig med befintlig bebyggelsekaraktär.			
Kommunen ska verka för en fortsatt utveckling av centrum i Forserum.			
Kommunen ska verka för fortsatt utveckling av befintlig service i Forserum och möjliggöra nyetablering.			
Verksamheter ska lokaliseras på ett sådant sätt att omgivningspåverkan begränsas.			
<i>Utvecklingsinriktning - Natur och friluftsliv</i>			
Vid planläggning av nya bebyggelseområden ska grönstrukturen få en självklar plats och biologisk mångfald ska värnas.			
Befintliga bebyggelseområden ska kompletteras med mer grönska.			
Boende i Forserum ska maximalt ha 300 meter till närmaste grönområde.			
Grönstrukturen ska tilltala alla för att tillgodose olika gruppers behov, samt innehålla olika funktioner som uppmuntrar till möten.			
Grönområden ska vara mångfunktionella i klimatanpassningssyfte.			
Viktiga samband och funktioner samt sammanhängande områden för natur och friluftsliv ska bibehållas och stärkas.			
<i>Utvecklingsinriktning - Kommunikationer</i>			
Kommunen ska verka för att främja ett hållbart resande.			
Tillgänglighet för olika trafikslag ska säkerställas, men oskyddade trafikanter ska särskilt prioriteras.			
Gång- och cykelvägnätet ska vara sammanhängande och ansluta till viktiga målpunkter, samt vara tillgängligt, tryggt och säkert.			
Förutsättningarna för cykelpendling ska beaktas och främjas i efterföljande planering.			

BEDÖMNINGSMATRIS STÄLLNINGSTAGANDEN FÖP FORSERUM	SOCIALA KONSEKVEN- SER	EKONOMISKA KONSEKVEN- SER	EKOLOGISKA KONSEKVEN- SER
<i>Utvecklingsinriktning - Kommunikationer</i>			
Kommunen ska verka för kapacitetshöjande åtgärder för Jönköpingsbanan och en utveckling av Forserums stationsområde.			
Hållplatser för buss ska lokaliseras till strategiska platser där så många som möjligt lätt kan ta sig och utformas på ett sätt som främjar ett kollektivt resande.			
Trafikmiljön i Forserum ska vara säker och kommunen ska verka för att hastighetsdämpande, trygghets- och trafiksäkerhetsåtgärder vidtas.			
<i>Riksintressen, LIS och andra värden</i>			
Kommunen ska verka för en hållbar dricksvattenförsörjning.			
Forserums dricksvattentäkt (Storsjön-Skärsjön-Häntegölen) ska skyddas.			
Dagvatten ska i första hand hanteras lokalt och liten omgivningspåverkan ska eftersträvas. Lämplig dagvattenhantering utreds i plan- och byggprocessen.			
Värdefulla byggnader och miljöer, kända fornlämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar ska beaktas i plan- och byggprocessen.			
Kommunens ställningstaganden och kriterier i den kommunövergripande översiktsplanen är vägledande för byggande på jordbruksmark.			
<i>Risk och hänsyn</i>			
I samband med planläggning och bygglovsprövning ska naturvärden beaktas och värnas.			
I samband med planläggning ska misstänkt förorenade områden beaktas.			
Vid planläggning och bygglovsprövning ska gällande riktvärden för buller följas. Bullersituationen ska utredas om det finns risk att riktvärdena överskrids.			
Vid planläggning och bygglovsprövning inom 150 meter från rekommenderad transportled för farligt gods ska riskerna beaktas.			
Gällande skydds- och säkerhetsavstånd från kraftledningar och avloppsreningsverk ska beaktas vid planläggning och bygglovsprövning.			
Livsmiljön för boende i Forserum ska inte påverkas negativt av närliggande täktverksamheter.			
<i>Miljö kvalitetsnormer</i>			
Vid planläggning ska inte föreslagen markanvändning medföra att förutsättningarna att uppnå MKN försämrats.			
<i>Klimatanpassning</i>			
I samband med planläggning och bygglovsprövning ska klimatförändringarna beaktas. Bland annat ska eventuell risk för hög ytemperatur, översvämning, ras, skred, och erosion särskilt uppmärksammas. Nödvändiga åtgärder ska vidtas.			

NÄSSJÖ KOMMUN

571 80 Nässjö

0380-51 80 00 (växel)

0731-23 21 60 (sms)

samhallsplaneringskontoret@nassjo.se

www.nassjo.se

**NÄSSJÖ
KOMMUN**